

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ
ФЕСТИВАЛЬ
ІННОВАЦІЙ**

**КРУГЛИЙ СТІЛ
«РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА
НАУКОВИХ УСТАНОВАХ
УКРАЇНИ»**

**16 травня 2019 рік
м. Київ**

УДК 338.24:37.014.54(477):378.112

Розвиток академічного підприємництва
в закладах вищої освіти та наукових
установах України:
Круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019),
відп. ред. Д.Ю. Чайка. – К., 2019. – 128 с.

Розглянуто актуальні питання перспективи розвитку академічного підприємництва у вітчизняних закладах вищої освіти та наукових установах; проаналізовано світовий досвід управління в системі вищої освіти та ключові аспекти академічного підприємництва. Визначено проблеми нормативно-правового забезпечення комерціалізації науково-технічних розробок в контексті регіонального інноваційного потенціалу.

Розміщена у збірнику інформація, сприятиме розв'язанню нагальних проблем в процесі становлення академічного підприємництва в Україні та може бути використана вченими, викладачами, науковцями, державними службовцями центральних і місцевих органів виконавчої влади, до сфери інтересів яких належать питання академічного підприємництва та впровадження інновацій.

Редакційна колегія: Д.Ю. Чайка (відпов. ред.), О.В. Прудка, О.В. Двигун.

ЗМІСТ

МОЖЛИВОСТІ І ВИКЛИКИ ЩОДО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ СЕРЕДОВИЩ В УНІВЕРСИТЕТАХ ТА НДІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ І.І. Кульчицький, О.І. Кульчицький <i>ГО Агенція Європейських Інновацій</i>	5
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ К.В. Бондаревська <i>Дніпровський національний університет ім. О.Гончара</i>	10
РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ К.В. Мазур <i>Вінницький національний аграрний університет</i>	14
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ТРЕНДОВА ВИМОГА ДО СИНЕРГІЇ НАУКИ ТА ЕКОНОМІКИ М.О. Нежива <i>Київський національний торговельно-економічний університет</i>	19
НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ Л.О. Дроздовська <i>Львівський національний університет імені Івана Франка</i>	22
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА О.Ю. Лушнікова <i>Криворізький державний комерційно-економічний технікум</i>	27
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ О.Г. Кубай <i>Вінницький національний аграрний університет</i>	31
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ: ЯК ЗАБЕЗПЕЧИТИ СИСТЕМНІ ІННОВАЦІЇ ТА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЮ НАУКОВИХ РОЗРОБОК С.М. Щегель <i>ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»</i>	36
ПРО ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СИСТЕМИ «ДЕРЖАВА-ОСВІТА-БІЗНЕС» С.І. Бай <i>Київський національний торговельно-економічний університет</i>	39
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК МЕХАНІЗМ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ М.Л. Васильєв, В.П. Якобчук, М.Ф. Плотнікова <i>Житомирський національний агроекологічний університет, ВГО «Народний рух захисту Землі»</i> ...	42
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ Я.В. Гонтарук <i>Вінницький національний аграрний університет</i>	46
МЕДИЦИНА ГРАНИЧНИХ СТАНІВ – ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ГАЛУЗІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В.О. Коробчанський <i>Харківський національний медичний університет</i>	51
ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНАХТ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АПК Н.М. Поварова, О.І. Данилова <i>Одеська національна академія харчових технологій</i>	55
УЧАСТЬ ЗВО У МІСЦЕВОМУ І РЕГІОНАЛЬНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ Ж.В. Гарбар <i>Вінницький національний аграрний університет</i>	58
ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ АКАДЕМІЧНИХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У.Б. Бережницька	

<i>Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу</i>	63
ПЕРЕДАЧА ЗНАТЬ НАУКОВИМИ УСТАНОВАМИ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
В.П. Кохан	
<i>Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України</i>	67
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ	
Г.О. Ковальчук, Ю.С. Баніт	
<i>ДЗВО «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»</i>	70
ПОШУК ТОЧОК ГЕНЕРУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІДЕЙ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Н.М. Михайличенко, Л.В. Нечволода	
<i>Донбаська державна машинобудівна академія</i>	78
КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Ю.В. Герасименко	
<i>Вінницький національний аграрний університет</i>	82
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІКИ	
Н.В. Пономаренко	
<i>Криворізький державний комерційно-економічний технікум</i>	86
РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
В.І. Довбенко	
<i>Національний університет «Львівська політехніка»</i>	89
АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ДОСВІД США	
Н. Ю. Фіщук	
<i>Вінницький національний аграрний університет</i>	96
УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УНІВЕРСИТЕТАХ: ДОСВІД США	
Л.Т. Гораль, О.С. Яцюк, Н.І. Яшеріцина	
<i>Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу</i>	100
РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ІННОВАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ КНР: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	
Л.Л. Антонюк, О.В. Дроботюк, О.С. Хлистова	
<i>Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана</i>	104
ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІОЛОГІЇ У СФЕРІ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
М.М. Чаплик	
<i>Донецький державний університет управління</i>	111
БРЕНДИНГ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	
І.О. Термоса	
<i>Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка</i>	115
СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ УКРАЇНИ	
Л.А. Слатвінська	
<i>Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</i>	119
ACADEMIC ENTREPRENEURSHIP BY RESEARCH COMMERCIALIZATION IN UKRAINE	
M. Belitsky	
Henley Business School, University of Reading	
N.I. Cherkas	
Kyiv National Economic University named by Vadym Hetman	123
ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ	127
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК	128

АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

О.Г. Кубай

Вінницький національний аграрний університет

Виконання Угоди про асоціацію України з ЄС у сфері науки та технологій передбачає вирішення питання підтримки інноваційного розвитку економіки України за рахунок концентрації наукового потенціалу країни та впровадження інструментів підтримки формування національної та регіональних інноваційних екосистем, що дасть змогу переорієнтувати економіку України з сировинної на інноваційну. Позитивна динаміка України у рейтингу найбільш інноваційних країн світу Global Innovation Index 2018, яка посіла 43 місце із 126-ти та покращила минулорічний результат на 7 позицій, свідчить про правильність обраного вектора розвитку [1].

У зв'язку з цим економічні потреби суспільства вимагають від університетів практичного використання наукових результатів, здатних суттєво вплинути на інноваційний розвиток регіонів і країни в цілому. Тому питання консолідації науки, освіти та бізнесу залишається актуальним, сучасним та багатоаспектним, що зумовлює необхідність подальших досліджень та активного впровадження їх у практику, що в перспективі дасть потужний поштовх до розвитку національної економіки в цілому та регіональної зокрема. Адже основою будь-якої інновації є інтелектуальне знання, комерціалізація якого створює підґрунтя інноваційному розвитку країни, регіону та окремого господарюючого суб'єкта.

Отже, майбутнє розвитку регіонів України значною мірою пов'язане з технологічними змінами, пріоритети яких визначені Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1056 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017-2021 роки» [2].

При цьому варто зазначити, що регіональні напрями інноваційного розвитку знаходяться у стані невизначеності, оскільки не активізовано механізм реалізації законодавчих актів щодо їхнього формування та фінансування, що гальмує інноваційний розвиток у регіонах та унеможлиблює здійснення єдиної інноваційної політики в державі. На сьогодні інноваційна діяльність у регіонах здійснюється в рамках стратегій щодо регіонального розвитку, наукових та інноваційних програм, підприємств за видами діяльності [3].

Пріоритети розвитку регіонів, як свідчить досвід країн ЄС, мають ґрунтуватися на інноваційній моделі розвитку, яка означає формування та розвиток тих галузей, які можуть забезпечити довгострокове економічне зростання на місцевому рівні, вирішують нагальні питання регіонального розвитку. Інноваційна спрямованість регіонального розвитку означатиме застосування суб'єктами господарювання інноваційних основ діяльності, розвиток інноваційних виробництв. Інноваційність має бути закладена і в

пріоритети регіонального розвитку в Україні (зокрема, йдеться про оновлену Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року) [4].

Що стосується міжнародного досвіду вирішення соціально-економічних проблем регіону за сприяння академічного підприємництва, то він полягає в наступному [5]:

- Стартапи, засновані на використанні результатів науково-технічних розробок, є важливим каналом трансферу технологій між наукою та сектором малого та середнього підприємництва в обох напрямках.
- Більшість випускників, які починають бізнес, як правило, залишаються в регіоні поряд зі своїм університетом, тобто не емігрують ні з країни, ні з регіону. Іншими словами, академічне підприємництво допомагає зупинити відтік кадрів.
- Регіони з високим рівнем академічного підприємництва залучають молодих фахівців із високим потенціалом не тільки до стартапів, але й до всіх галузей промисловості, тобто, академічне підприємництво сприяє притоку кадрів.
- Обмін знаннями та фахівцями між секторами малого та середнього бізнесу, сектором вищої освіти та державними науково-дослідними інститутами сприяє розвитку високотехнологічних кластерів та інноваційного середовища.

З огляду на це, одним із основних пріоритетних напрямків політики України в сфері освіти є формування інноваційної інфраструктури системи вищої освіти, яка передбачає створення інноваційних ресурсних центрів регіонального значення, відкриття при ЗВО малих підприємств, бізнес-інкубаторів та інших інноваційних структурних підрозділів [6].

У цих умовах головними завданнями інноваційного академічного підприємництва є:

- продукування і капіталізація нових знань;
- широке розповсюдження (трансфер) нових знань і прогресивних технологій;
- розвиток інноваційної діяльності ЗВО;
- розробка, реалізація концепцій і впровадження методів, технологій і прийомів інноваційного економічного та соціального розвитку місцевих громад, регіонів, країни;
- внесок у національне економічне зростання, національний ВВП і конкурентоспроможність економіки країни;
- розвинення і розповсюдження нового типу підприємницької діяльності в інтелектуальній галузі – академічного підприємництва у ЗВО;
- сприяння ефективному навчанню підприємців і розвитку підприємницької освіти;
- сприяння фінансовій самодостатності і незалежності ЗВО, підвищенню рівня матеріального забезпечення професорсько-викладацького складу та інших співробітників ЗВО [6].

У той же час варто зазначити, що серед основних причин, що гальмують реалізацію інноваційного потенціалу вчених і посилення їхньої взаємодії з представниками бізнесу та влади, дослідники називають такі:

- небажання вчених займатися інноваційною діяльністю;
- недостатність знань і навичок, необхідних вченим для здійснення інноваційної діяльності;
- відсутність науково-дослідницької та венчурної інфраструктури в регіоні;
- обмеженість фінансування публікаційної діяльності університету;
- нерозуміння представниками бізнесу переваг, пов'язаних з інноваційною організацією виробництва;
- недостатність підтримки з боку органів влади та інше [7].

У цій ситуації дослідники акцентують увагу на важливих факторах, що впливають на швидкість та масштаби розвитку академічного підприємництва в регіоні, серед яких виділено наступні (рис.1):

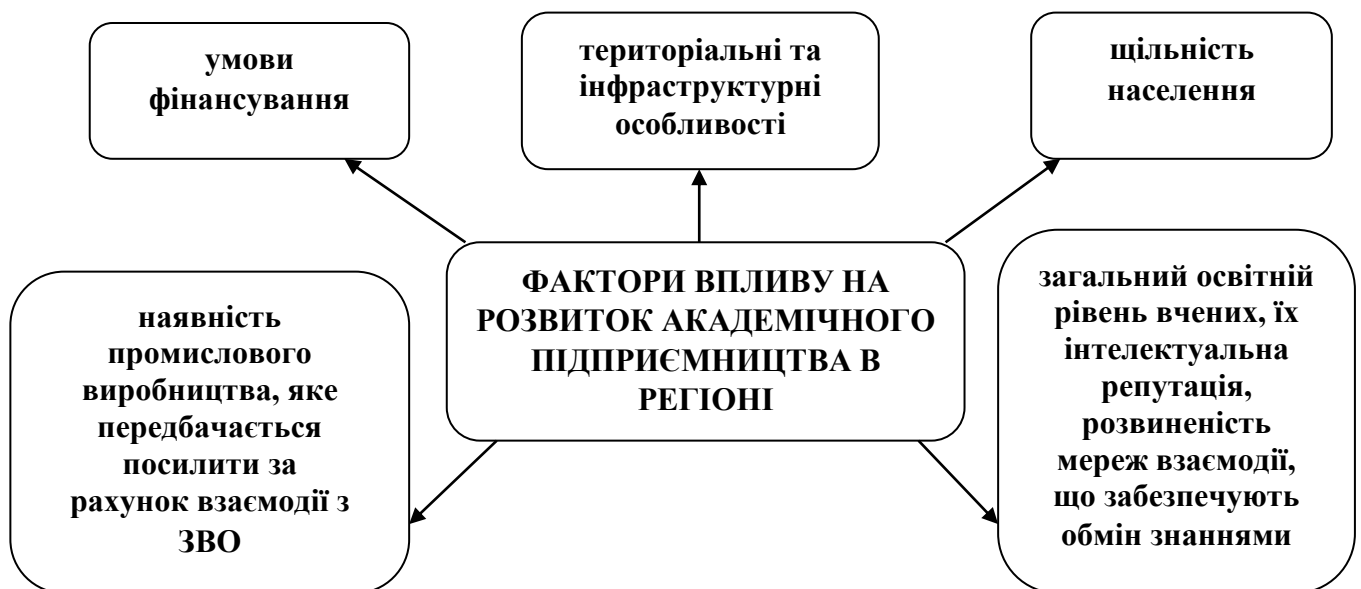

Рис.1. Фактори впливу на розвиток академічного підприємництва в регіоні

Джерело: сформовано автором на основі [8]

Отже, для успішної діяльності з розвитку регіону необхідна продуктивна взаємодія з:

- ЗВО як рівноправним власником авторського права на академічну інновацію;
- бізнесменами або організаціями, щоб визначити затребуваність нових технологій на ринку;
- інвесторами для вкладення грошей в створення нового продукту;
- юристами, щоб оформити права кожного на майбутній ринковий продукт;
- маркетологами, щоб забезпечити адекватне позиціонування і рекламу продукту і т.д.

При цьому вертикальна вісь «регіонального розвитку» означає, що всі учасники починають між собою взаємодіяти, складаючи всі свої компетенції і ресурси в унікальні «пазли» з метою розвитку регіону, створення нового продукту відповідно до потреб регіону [8].

У цих умовах підтримка і розвиток науково-дослідних організацій та ЗВО як генераторів знань, а також стимулювання зв'язку організацій інноваційної інфраструктури регіону із зовнішніми джерелами знань (формування регіонального партнерства) має стати пріоритетом державного управління, оскільки дасть можливість активізувати інноваційну діяльність у регіонах та створити сприятливі умови для здійснення єдиної інноваційної політики в Україні. Тому перспективним напрямком наступних досліджень є аналіз ефективності інноваційного розвитку сфери вищої освіти, а також дослідження можливостей, шляхів і принципів упровадження університетського (академічного) підприємництва в Україні як передумови регіонального розвитку.

Список використаної літератури:

1. Глобальний рейтинг інновацій: Україна за рік піднялась на 7 позицій. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.the-village.com.ua/village/business/news/274027-globalniy-reyting-innovatsiy-ukrayina-za-rik-pidnyalas-na-7-pozitsiy>.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1056 «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017-2021 роки» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/nras/249657691>.
3. Кваша Т.К., Паладченко О.Ф. Регіональні інноваційні пріоритети: проблеми формування та реалізації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/20045/1/MNTS2017_56_Kvasha-Paladchenko.pdf
4. Механізми формування регіональних пріоритетів розвитку. [Електронний ресурс]. К.: НІСД, 2013. 88 с. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.
5. Академічне підприємництво в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://labprice.ua/wp-content/uploads/2016/04/AE_in_Ukraine_ukr_4web.pdf.
6. Жуков С.А. Академічне підприємництво як фактор підвищення ефективності підприємств і формування інноваційного потенціалу економіки України. [Електронний ресурс] // Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки: зб. наук. праць. Вип.33. С.65-74. Режим доступу: <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/4003>
7. Пилипчук Н.В. К вопросу об управлении человеческими ресурсами ВУЗа в условиях формирования экономики знаний // Транспортное дело. 2013. № 5. С. 76-78.

8. Сидорова Т.Б., Спицына Н.А., Ильина С.С. Академическое предпринимательство в развитии регионов: гуманитарные аспекты. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/akademicheskoe-predprinimatelstvo-v-razviti-regionov-gumanitarnye-aspekty>.